

FAILI

2/2026

Tiedonhallinnan ja arkistoinnin erikoislehti

Arkistojen vaikuttavuus? s. 18

Kuntayhteistyötä s. 15

DLM Forum s. 3

Ollin oppivuodet s. 6

Puheenvuoroja Kansallisarkiston toiminnasta s. 11, 13 ja 16

FAILI 2/2026

Toimitus

Päätoimittaja: Juha Henriksson,
juha@musiikkiarkisto.fi, 045-2495680

Julkaisu-toimikunta

Susanna Kokkinen, pj, Aalto-yliopisto
Pekka Henttonen, Tampereen Yliopisto
Toni Suutari, Liikearkistoyhdistys
Johannes Valo, Kunnallisarkistoyhdistys
Pekka Lähteenkorva, Urho Kekkosen Arkisto
Ella Oksanen, Kela
Olli Alm, Elka
Miia Kosonen, Xamk

Toimitus pidättää itselleen oikeuden editoida julkaistavaksi tarjottua aineistoa.

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Vuosikerran hinta 2025 on 60,00 euroa, opiskelijat 15,00 euroa. Tilaushintoihin lisätään arvonlisävero 10 %.

ISSN 1237-2196 Painosmäärä 380 kpl

Julkaisija: Liikearkistoyhdistys ry, PL 271, 00101 HKI, www.liikearkistoyhdistys.fi, Puh. 044-5512029.

Tilaukset: sihteeri@liikearkistoyhdistys.fi

Ilmoitukset

Ilmoitusmyynti, puhelin 045-2495680

Ilmoitushinnat:

1/1 sivua 4-väri 800

1/2 sivua 4-väri 500

1/4 sivua 4-väri 250

Toistoalennus: sama aineisto 4 ilmoituskertaa 25%, 2 ilmoituskertaa 10%.
LAY:n jäsenalennus 20%.

Ilmoitusvalmistus 50 e/sivu.

Oman mainosmateriaalin postitus lehden mukana: kokosivun ilmoitushinta ja lisäksi sisäänpisto- ja postituskulut.

Hintoihin lisätään arvonlisävero.

Hinnat sitoutumuksesta.

Ilmoitusaineiston tekniset tiedot

Painotuotteen koko 173 X 245 mm.

Tiedostomuodot valmiit aineistot painettava pdf, fontit konvertoituina.

Kuvat jpeg, tiff, eps, värijärjestelmä CMYK. Kuvaresoluutio vähintään 300 dpi.

Muista tiedostomuodoista ota yhteyttä.

Aineiston toimitusosoite:
juha@musiikkiarkisto.fi

Paino: Grano Oy, 2026.

SISÄLTÖ

- 3** **Digitaalisuuden haasteista ja mahdollisuuksista**
Juha Henriksson
- 4** **DLM Forum Bernissä**
Anssi Jääskeläinen
- 7** **Ollin oppivuodet – kuinka Karjalan poika valtasi päämajakaupungin ykkösarkiston, Elkan**
Olli Alm ja Pekka Lähteenkorva
- 11** **Kansallisarkiston toimipaikkaverkoston supistaminen alan ammattilaisten näkökulmasta**
Katja Klami ja Terhi Kivistö
- 13** **Kolumni, jota en olisi halunnut kirjoittaa**
Pirjo Ovakainen
- 15** **Kuntayhteistyötä Varsinais-Suomen malliin**
Johannes Valo
- 16** **Kansallisarkiston perustehtävä ei muutu käsitteitä vaihtamalla**
Maria Kallio-Hirvonen
- 18** **Arkistotoiminnan vaikuttavuus?**
Juha Henriksson

Kansi: Valtionarkisto, nykyinen Kansallisarkisto v. 1899–1909.
Kuva: Helsingin kaupunginmuseo / Ivar Werner Johannes, Ines Aurora ja Knut Hjalmar Lindbohn.

Mainokset: Laaksonen s. 23; Disec s. 24; Kasten s. 24.

Digitaalisuuden haasteista ja mahdollisuuksista

Tänä keväänä on käyty kiihkeääkin keskustelua Kansallisarkiston palveluista – erityisesti toimipisteiden sulkemisista ja siirtymisestä digitaalisen toimittamisen malliin. Tiedotusvälineet ovat täyttyneet mielipidekirjoituksista ja julkilausumista, Kansallisarkiston toimipisteiden edessä on järjestetty mielenosoituksia ja asiasta on jopa tehty eduskuntakyselyitä.

Tässä *Failissa* ääneen pääsevät tutkijat ja arkistualan ammattilaiset, joiden puheenvuorot kertovat omaa kieltään näiden keskeisten sidosryhmien turhautumista. On harmillista, että keskustelu on päässyt polarisoitumaan näin pitkälle. Toivottavasti vastakkainasettelusta päästäisiin eteenpäin ja Kansallisarkisto sekä sen aineistojen tärkein käyttäjäryhmä eli historian tutkijat löytäisivät jälleen rakentavan keskusteluyhteyden. Olen seurannut tätä keskustelua surullisena senkin takia, että olen itse mukana keskeisissä eurooppalaisissa digitaalisen kulttuuriperinnön hankkeissa kuten Europeana, Time Machine ja Cultural Heritage Cloud. Mutta tutkijana ja Musiikkiarkiston johtajana ymmärrän myös analogisten aineistojen suuren merkityksen.

Olen perehtynyt kulttuuriperintöorganisaatioiden vaikuttavuuden kehittämiseen sekä European Impact-yhteisön ohjausryhmän jäsenenä että Musiikkiarkiston oman vaikuttavuushankkeen kautta (ks. sivun 18 artikkeli). Omien kokemusten perusteella on erittäin tärkeää, että toiminnan vaikuttavuutta

kehitetään yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Mikäli sidosryhmiä ei ole kuultu ja osallistettu heti alusta lähtien, tilannetta on hankalaa korjata myöhemmin.

* * *

Maailma on muuttunut viime vuosina entistä turvattommaksi. Samalla digitaalisten tietovarantojen merkitys kriittisenä infrastruktuurina on korostunut, mikä nostetaan esille myös valtioneuvoston vuoden 2024 päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteista¹. Digitaaliseen tietoon liittyy monia riskejä, kuten tiedon vääristyminen, vanhentuminen tai jopa kokonaan tuhoutuminen. Näihin haasteisiin vastaa osaltaan Xamkin, Kansallisarkiston ja Elkan tuore yhteishanke Tiedon huoltovarmuudella turvempi tulevaisuus², joka tukee yrityksiä ja arkistoja varmistamaan digitaalisen tiedon luotettavuutta ja saatavuutta, minimoimaan tietoriskejä ja edistämään toimintansa jatkuvuutta myös häiriötilanteissa (ks. myös sivu 5).

Digitaaliseen tiedon huoltovarmuuteen liittyy monia riskejä, mutta samaan aikaan digitaalisuus tarjoaa aivan uusia mahdollisuuksia kulttuuriperinnön suojeluun. Analoginen, ainutkertainen kulttuuriperintö voidaan säilyttää vain yhdessä paikassa, kun taas digitaalisessa muodossa olevasta perinnöstä voidaan tehdä useita kopioita, joiden pitkäaikainen säilyttäminen voidaan hajauttaa eri

¹ <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2024/568>

² <https://www.xamk.fi/hanke/tiedonhuoltovarmuus/>

tallennusaloille ja eri fyysisiin sijainteihin. Esimerkiksi Ukrainassa aloitettiin pikaisesti digitoida kulttuuriperintöä Venäjän hyökkäyksen jälkeen. Jos arvokas kulttuuriperintökohde tuhoutuisi suojelusta huolimatta, siitä jäisi ainakin digitaalinen tallenne, kuten 3D-mallinnos.

Kulttuuriomaisuuden suojele onkin keskeinen osa suomalaisen yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut huhtikuussa kulttuuriomaisuuden turvaamisen seurantaryhmän ja asiantuntijaryhmän³ edistämään kulttuuriomaisuuden suojeluun varautumista ja Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen toimeenpanoa. Ryhmien tavoitteena on edistää kulttuuriomaisuuden turvaamista eri hallinnonalojen ja toimijoiden yhteistyönä. Minulla on itselläni kunnia olla mukana asiantuntijaryhmässä. Toivottavasti ryhmä pohtii analogisen perinnön suojelun lisäksi myös kulttuuriperinnön turvaamista digitoimalla – ja myös puhuu laajamittaisen digitoinnin rahoittamisen puolesta – sillä se edistäisi merkittäväällä tavalla kulttuuriperinnön turvaamista kriisitilanteissa.

³ <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM010:00/2026>

Juha
Henriksson

Arkistotoiminnan vaikuttavuus?

Juha Henriksson
Arkistonjohtaja
Musiikkiarkisto
Dosentti

Viime aikoina on käyty kiivastakin keskustelua Kansallisarkiston toiminnasta ja palveluista. On todella harmillista, että keskustelu on polarisoitunut. Toivon täydestä sydämestäni, että eri osapuolet alkaisivat jälleen aidosti kuunnella toisiaan ja tehdä yhteistyötä. Yksi mahdollisuus konsensuksen löytämiseen voisi olla se, että keskustelun keskiöön nostettaisiin arkistotoiminnan vaikuttavuus.

Mitä vaikuttavuus tarkoittaa?

Valtionavustuksen turvin toimivien arkistojen toiminnan tulisi olla vaikuttavaa. Tämä on erityisen tärkeää nykyisin, jolloin kaikki julkinen rahoitus on leikkausuhan alla. Vain toimimalla vaikuttavasti arkistot pystyvät turvaamaan toimintaedellytyksensä myös jatkossa.

Valtionavustustoiminnan sanastossa¹ määritellään vaikutus ja vaikuttavuus seuraavasti:

¹ <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-246-8>

Vaikutus: muutos, jonka tarkasteltava toiminta tai muu tarkasteltava tekijä aiheuttaa joko yksin tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa.

Vaikuttavuus: toiminnan ominaisuus, joka ilmentää sitä, miten ja millaisia vaikutuksia toiminta voi saada tai on saanut aikaan ilmiössä tai muussa tarkasteltavassa kohteessa suhteessa valittuun vertailukohtaan

Sanastossa myös täsmennetään vaikutuksen ja vaikuttavuuden suhdetta:

Toiminnalla voi olla vaikutuksia, pieniä tai isoja. Kun tarkastellaan aikaansaatuja muutoksia, tarkastellaan aina vaikutuksia – kun tarkastellaan toimintaa näiden vaikutusten näkökulmasta, tarkastellaan vaikuttavuutta toiminnan ominaisuutena.

Sitran tulevaisuussanastossa² vaikuttavuus määritellään puolestaan näin:

Yhteiskunnassa tavoiteltu laaja muutos pitkällä aikajänteellä. Vaikuttavuudella voidaan tarkoittaa myös erityisesti toiminnalla tavoiteltavaa myönteistä kehitystä eli yhteiskunnallista hyötyä. Vaikuttavuus syntyy tyypillisesti useiden eri toimijoiden ja tekemisen tuloksena. Muutos voi olla määrällistä

² <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/vaikuttavuus/>

ja mitattavaa sekä laadullista ja havaittavaa.

Sitran määritelmässä korostuu toiminnan yhteiskunnallinen hyöty, mutta myös yhteistyön merkitys. Jos tavoitellaan suurempaa vaikuttavuutta, tarvitaankin yleensä yhteistyötä eri toimijoiden ja sidosryhmien välillä. Oman kokemuksen mukaan tämä on ensiarvoisen tärkeää. Esimerkiksi Musiikkiarkisto ei olisi pystynyt kehittymään ja toimimaan vaikuttavasti, jos emme olisi tehneet laajaa ja hedelmällistä yhteistyötä sekä suomalaisten että kansainvälisten kulttuuriperintöorganisaatioiden kanssa. Ja vaikuttavan toiminnan edellytyksenä on ollut ennen kaikkea hyvät ja luottamukselliset välit keskeisten sidosryhmien eli erilaisten luovuttaja- ja käyttäjätahojen kanssa.

Arkistotoiminnan osalta toiminnan vaikutukset eivät ole esimerkiksi eri toimintoihin käytettyjä tunteita, vastaanotetun tai digitoidun aineiston määriä, asiakkaiden määriä tai aineiston käyttömääriä. Ne ovat toiminnan tuloksia. Näillä tuloksilla on sitten vaikutuksia – esimerkiksi niiden perusteella syntyy tieteellisiä tutkimuksia. Ja vasta näistä vaikutuksista syntyy yhteiskunnallista vaikuttavuutta – esimerkiksi tutkimukset auttavat paremmin ymmärtämään historiaa tai niistä syntyy uutta tutkimusta.

Vaikuttavuuden kehittäminen

Arkistotoiminnan vaikuttavuuden kehittäminen ei ole helppoa, sillä toiminnan tuloksia voimme kehittää, mutta vaikutukset ja varsinkin vaikuttavuus syntyvät välillisesti. Mutta siitä huolimatta toiminnan kehittämisessä vaikuttavuusnäkökulman huomioiminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta toiminnan tulokset luovat parhaan mahdolliset edellytykset sille, että niistä syntyy vaikutuksia ja vaikuttavuutta.

Musiikkiarkistossa toteutettiin vuosina 2024–2025 vaikuttavuuden kehittämishanke, jossa käytettiin kahta kansainvälistä menetelmää, jotka on kehitetty museoille ja muille kulttuuriperintöorganisaatioille: Moi!

Museums of Impact³ ja Europeana Impact Playbook⁴.

Hankkeen tavoitteena oli kehittää Musiikkiarkiston toimintoja ja vaikuttavuutta, mutta myös testata käytännössä, miten edellä mainitut menetelmät sopivat pienen yksityisarkiston vaikuttavuuden kehittämiseen. Tulokset olivat lupaavia. Hanke nosti esille erityisesti kaksi asiaa. Ensinnäkin ilman menetelmien tarjoamaa tukea toiminnan kehittäminen olisi helposti pysähtynyt konkreettisiin, mitattaviin toiminnan tuloksiin, mutta erityisesti pitemmän aikavälin vaikutukset sekä yhteiskunnallinen vaikuttavuus

3 <https://pro.europeana.eu/page/europeana-impact-playbook>

4 <https://www.museovirasto.fi/fi/ajankohtaista/moi-hanke-itsearviointimalli>

olisivat jääneet helposti liian vähälle huomiolle. Toinen esille nousnut tärkeä näkökulma oli se, että sidosryhmien huomioon ottaminen on ensiarvoisen tärkeää. Jotta arkiston toiminnot olisivat vaikuttavia, niitä tulisi kehittää siten, että keskeisiä sidosryhmiä kuullaan ja osallistetaan – heti alusta lähtien.

MOI – Museums of Impact

MOI on Museoviraston johtamassa eurooppalaisessa hankkeessa kehitetty itsearviointimalli, jonka tarkoituksena on kannustaa museoita edistämään yhteiskunnallista vaikuttavuuttaan ja auttaa tarkastelemaan, arvioimaan ja löytämään itselleen sopivia tavoitteita vaikuttavuuden kehittämiseksi.

YHTEISKUNTA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Tiedämmekö, kenen kulttuuriperintöä vaalimme?

1. Olemme tunnustaneet yhteisöt, joiden kulttuuriperintöä vaalimme.

2. Roolimme ja tehtävämme yhteisöjen muistin ylläpitäjänä on selkeä ja harkittu.

3. Otamme yhteisöt aktiivisesti mukaan yhteisen kulttuuriperintömme vaalimiseen.

Keskustelumuihinpanot:

Esimerkki MOI Vaikuttavuus-moduulista "Yhteisöt ja yhteinen perintö".

<p>Vaikuttavuustavoitteet ja strategia</p> <p>Tunnista</p> <p>1</p> <p>Analysoimme toimintaympäristöämme eri keinoja hyödyntäen ja käytämme saatua tietoa valintojen pohjana.</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet ja strategia</p> <p>Tunnista</p> <p>2</p> <p>Olemme tunnistaneet yhteisöt, joita haluamme palvella.</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet ja strategia</p> <p>Valitse</p> <p>3</p> <p>Olemme määritelleet selkeästi ja rohkeasti mihin haluamme yhteiskunnassa vaikuttaa (esim. vaikuttavuustavoitteet).</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet ja strategia</p> <p>Valitse</p> <p>4</p> <p>Henkilöstö osallistuu roolimme arvioimiseen ja tavoitteiden määrittelyyn.</p>
<p>Vaikuttavuustavoitteet ja strategia</p> <p>Valitse</p> <p>5</p> <p>Sidosryhmillämme on mahdollisuus osallistua tavoitteiden määrittelyyn.</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet ja strategia</p> <p>Valitse</p> <p>6</p> <p>Olemme määritelleet, kuinka etenemme kohti vaikuttavuustavoitteitamme (esim. kirjoittamalla strategian tai tekemällä työsuunnitelman).</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet ja strategia</p> <p>Toteuta</p> <p>7</p> <p>Vaikuttavuustavoitteet ohjaavat kaikkia keskeisiä tehtäviä ja prosesseja organisaatiossamme.</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet ja strategia</p> <p>Toteuta</p> <p>8</p> <p>Hallinto- ja organisatorakenteemme tukevat vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.</p>

Esimerkki MOI-korteista teemakokonaisuudesta "Vaikuttavuustavoitteet ja strategia".

MOI-malli koostuu kahdeksasta moduulista, jotka on jaettu Mahdollistaja- ja Vaikuttavuus-moduuleihin. Mahdollistaja-moduulit auttavat tarkastelemaan sisäisiä, organisatiota tukevia ja sen vaikuttavuuden lisäämistä mahdollistavia asioita. Vaikuttavuus-moduulit puolestaan auttavat arvioimaan vaikuttavuuden kannalta tärkeiksi tunnistettuja toiminnan osa-alueita. Moduulit sisältävät yhteensä 151 vaikuttavuusväittämaa, joita arvioidaan organisaation omasta näkökulmasta.

Mahdollistaja-moduulien työkirjat ovat:

- Vaikuttavuustavoitteet ja strategia

- Organisaatiokulttuuri ja osaminen
- Resurssit ja palveluiden kehittäminen
- Digitaalinen yleisötyö

Vaikuttavuus-moduulien työkirjat ovat:

- Yhteiskunnallinen merkitys
- Yhteisöt ja yhteinen perintö
- Kestävät organisaatiot ja yhteiskunnat
- Oleellinen ja luotettava tieto

MOI-malli on joustava, ja sitä voivat käyttää erilaiset organisaatiot riippumatta niiden tyypistä tai koosta. Organisaatiot voivat käydä läpi joko yhden, useamman tai kaikki moduulit.

MOI-mallia voidaan käyttää kolmella tavalla. Klassisessa tavassa käytetään MOI-työkirjoja, joita on kahdeksan, yksi jokaisesta moduulista. Lisäksi voidaan käyttää kehittämistyökirjaa, johon kootaan arvioinnin lopuksi kehittämiseen liittyviä ajatuksia.

Visuaalisessa tavassa käytetään MOI-työkirjojen lisäksi MOI-arviointipohjaa. Mallin väittämien arvioinnin lisäksi voidaan pohtia

niiden käsittelemän aihepiirin tärkeyttä omalle organisaatiolle, jolloin voidaan hahmottaa tärkeät kehittämiskohteet visuaalisesti.

Luovassa tavassa käytetään MOI-kortteja, joissa on mukana kaikki mallin 151 vaikuttavuusväittämää. Korteilla on tarkoitus herättää keskustelua vaikuttavuudesta, ja niitä voidaan käyttää esimerkiksi kahvitauoilla tai inspiroimassa vuosisuunnittelua.

Europeana Impact Playbook

Europeana Impact Playbook korostaa, että vaikuttavuuden pohtiminen ja mittaaminen ei ole kertaluonteinen toimenpide. Impact Playbook on joustava, iteratiivinen ja jatkuva prosessi, josta on hyötyä pitkällä aikavälillä, kun vaikuttavuusajattelua juurrutetaan organisaation prosesseihin ja toimintakulttuuriin.

Prosessin sisältyvät seuraavat vaiheet:

- Vaihe yksi (Impact Design) auttaa määrittelemään, miten organisaatio voi vaikuttaa sidosryhmiinsä, yleisöön ja koko yhteiskuntaan. Ensimmäiseen vaiheeseen sisältyvä

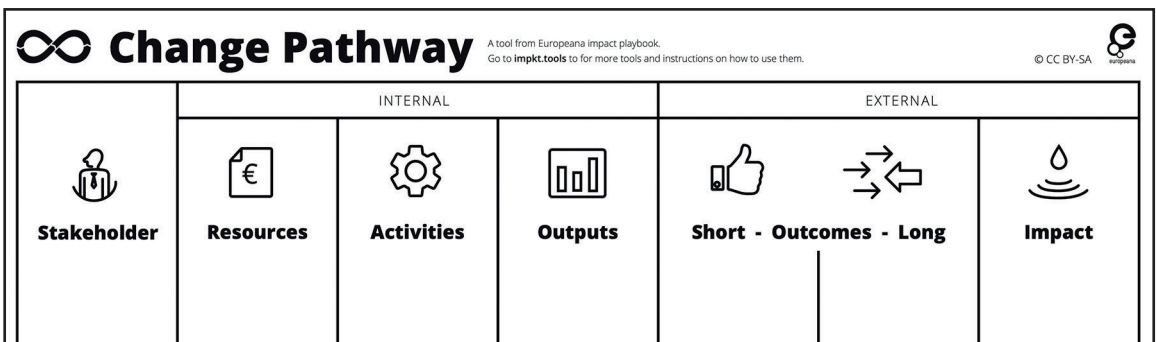
Change Pathway on työkalu, joka kuljettaa askel askeleelta toimintojen tuloksista kohti lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksia sekä vaikuttavuutta.

- Vaihe kaksi (Impact Measuring) laajentaa Change Pathwaytä ja auttaa suunnittelemaan vaikuttavuutta tarkemmin. Sen avulla voidaan selvittää, mitä tietoja tarvitaan vaikuttavuuden arvioimiseen, miten ne kerätään ja miten niitä voidaan analysoida ja tulkita.
- Vaiheessa kolme (Impact Narration) rakennetaan tarinoita edellisessä vaiheessa kerättyjen tietojen pohjalta ja luodaan narratiivi, joka auttaa jakamaan, keskustelemaan ja oppimaan vaikutusten arvioinnin tuloksista.
- Neljäs vaihe (Evaluation) auttaa arvioimaan ja parantamaan vaikutusten arviointiprosessia sekä juurruttamaan vaikuttavuusarviointimenetelmän organisaation jatkuvan kehityksen tukemiseksi.

Kokemuksia

MOI-työkirjoihin perustava työskentely osoittautui erittäin hedelmälliseksi työskentelytavaksi. Työkirjoihin sisältyvät 151 vaikuttavuusväittämää tarkastelevat kulttuuriperintöorganisaation toimintaa ja vaikuttavuutta monipuolisesti eri näkökulmista. Vaikka väittämät on alun perin suunnattu museoil- le, suurin osa niistä soveltuu hyvin myös pienen arkistotoimijan vaikuttavuuden kehittämiseen. Lisäksi monet väitteistä antoivat mahdollisuudet tarkastella toimintoja ja vaikuttavuutta eri näkökulmista uudella, ajatuksia inspiroivalla tavalla.

Change Pathwayn eli vaikuttavuuspolun ehkä tärkein merkitys oli puolestaan siinä, että se edellytti ajatusten suuntaamista toiminnan konkreettisia tuloksia, kuten aineistojen, kuvailutietojen ja digitoitujen aineistojen määrää, pitemmälle. Mitkä ovat näiden tulosten vaikutukset lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä? Ja mikä on vaikutusten yhteiskunnallisen vaikuttavuus?

Change Pathway, Europeana Impact Playbook. Europeana CC-BY-SA.

Kokemukset Change Pathwaystä osoittivat, että toimintojen tulokset sekä lyhyen aikavälin vaikutukset oli kohtuullisen helppo muotoilla. Vaikuttavuuspolku auttoi myös varsin hyvin hahmottelemaan ja jäsentämään toimintojen pitemmän aikavälin vaikutuksia, mutta sen sijaan varsinaisten yhteiskunnallisten vaikutusten määrittely oli haasteellisempää.

Haasteellisuuteen vaikutti olennaisesti se, että monet arkistotoiminnan yhteiskunnallisista vaikutuksista syntyvät välillisesti. Varsinainen vaikutus ja vaikuttavuus syntyy useimmiten esimerkiksi uusien tutkimusten tai esimerkiksi uuden musiikin kautta, joissa arkistoaineistoja on käytetty. Vaikuttavuuspolku auttoi kuitenkin aikaisempaa paremmin hahmottamaan sen, että toiminnoilla on tuloksia, joilla on vaikutusta ja vaikuttavuutta sidosryhmiin ja yhteiskuntaan.

Prosessin myötä vahvistui käsitys siitä, että kokonaiskuva toimintaympäristöstä ja siinä tapahtuvien muutosten ennakointi on ensiarvoisen tärkeää. Kun ymmärrämme, mitä toimintaympäristössä tapahtuu ja mihin arkiston toiminnan kannalta on syytä reagoida, tällä on yhteiskunnallista vaikuttavuutta lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Vaikuttavuuden kehittämisprosessi myös osoitti, että on tärkeää pitää mieli avoinna, jotta ei anna menetelmän rajoittaa ajattelua. MOI-malli oli tässä suhteessa avoimempi ja joustavampi. Toisaalta Change Pathway suuntasi toimintojen kehittämistä niiden konkreettisten tulosten ja vaikutusten näkökulmasta.

Yhteenvetona voidaan todeta, että MOI- ja Impact Playbook -menetelmien käyttäminen yhdessä osoittautui toimivaksi ratkaisuksi, joka antoi enemmän kuin jos olisi sovellettu vain toista menetelmää. Alkujaan museoille suunnattuja menetelmiä pystyttiin varsin hyvin käyttämään myös arkisto-organisaation toiminnan ja vaikuttavuuden kehittämiseen.

Juha Henriksson, Jouni Eerola & Maaret Storgårds: *Vaikuttava Musiikkiarkisto – Musiikkiarkiston vaikuttavuuden kehittämishankkeen loppuraportti*. Musiikkiarkisto 2026. ISBN 978-952-7460-12-2.

Ladattavissa vapaasti Musiikkiarkiston Open Access -sivuilta: <https://www.musiikkiarkisto.fi/oa/kirjat.php>

Suomesta tuli arkistomaailman esikuva

Suomesta tuli arkistomaailman esikuva, kirjoittaa ruotsalainen Emil Helén *Arkiv*-lehdessä (nro 1/2026, s. 11-13). Hän esittelee Mikkelin arkistoalan keskittymää. Helén kuvaa, miten XAMKissa, Disecissä, Elkassa, ETKOT-hankkeessa ja Kansallisarkiston digitoinnissa yhdistyvät tekniikka, tutkimus ja käytännön säilyttäminen. Artikkelin päättyy näin:

”Ruotsalaiselle kokemus on ajoittain häkellyttävä. Suomessa sota-vuosien opit yhteistyöstä elävät edelleen. Yhteiset tulokset asetetaan yksilösaavutusten edelle. [Suomessa] valtio on ylimmällä tasolla antanut työlle selkeän mandaatin ja suunnan ja ottanut käyttöön yhteisiä toimenpiteitä. Ruotsista tällainen kokonaisvaltainen ohjaus puuttuu. --- Ruotsissa kyllä tehdään yhteistyötä, mutta se rajoittuu usein pieniin projekteihin, jotka hiipuvat ennen täyden potentiaalin saavuttamista. Suomi voi tässä toimia esikuvana: ylin päätöksenteko ohjaa sitä, miten yhdessä ratkaistaan digitaalisen säilyttämisen ja saavutettavuuden kysymykset.”

Pekka Henttonen

since
1968

Laaksonen

PALVELEVAT SÄILYTYSRATKAISUT

*Suomalaista
osaamista ja laatua
koko toimitusketjun
alusta loppuun.*

Lisää meistä laaksonen.fi

**Metallivalmiste
A.LAAKSONEN OY**

. AYJ1

Posti Green

Kasten[®]
Gonvarri Material Handling

Säilytä arvokas aineisto

Turvallisesti ja Tyylikkäästi

Kasten - Constructor Finland Oy | www.kasten.fi

Digitointipalvelut

**Muunna arvokkaat aineistosi
turvallisesti digitaaliseen muotoon**

Digitoidut aineistot voidaan siirtää suoraan Yksa-arkistonhallintapalveluumme tai toimittaa asiakkaan määrittelemällä tallennusvälineellä.

DISEC

Onko sinulla digitoitavaa?
Pyydä tarjous:

